

От издателите

Безброй са хората, които са идвали на белия свят и са си отишли от него през хилядолетията. Какво е останало от тях: исторически справки, статии, изследвания за това как са живели, какви държави са създавали и какви градове са строили. Но можем ли да почувстваме зад историографските материали духа на онези, които някога са дишали, мислили и творили? Безименните хора от миналото понякога ни завещават великолепната си архитектура, храмове, дворци, светилища, произведения на изкуството, музиката и т.н. И благодарение на това ние се докосваме до магията на миналото, която винаги крие очарование. Но в други случаи времето се оказва по-силно от творенията на човешките ръце и умове. Пясъците и ветровете затрупват крепостните стени и палатите. Пластовете пръст погребват съдовете, които са красили домовете. Костите изтъляват и потъват в забрава. Писмената понякога стават неразбираема загадка за идните поколения. Какво тогава остава след нас? Какво е останало от онези преди нас? Отговорът на някои трудни въпроси понякога е съвсем прост и близък. *Мъдростта!* Онези кратки и остроумни послания, които идват отблизо и отдалеч, от дълбоката древност и от близкото минало, понякога старинни и причудливи, а друг път смайващо актуални; онези искри, родени от отдавна угаснали умове, които времето е решило да съхрани и да препраща отново и отново на малката група от човечеството, която обитава настоящето; онези самородни, шлифовани от хилядолетията камъни, които предаваме на дъщерите и синовете си, за да направим живота им по-лек, по-мъдър, по-добър...

Пословиците и поговорките на народите! В тази книга те са приблизително две хиляди и петстотин, творения са на сто и петдесет народа, подредени са азбучно в двеста и десет теми и обхващат период от над пет хиляди години.

Това е и идеята на тази книга! Да съберем в тленните страници богатството, зад което стои геният на милиарди безименни умове, за да могат читателите ни да се докоснат до поуките на времето, да не допускат стари грешки, да се научат да живеят с негодите си, да бъде товарът им по-лек, да се усмихват и да черпят от мъдростта на онези преди нас, защото тях ги е имало!

Съдържание

Алчността	11	Гневът	57
Амбицията	12	Господари и поданици... 59	
Бедите.....	13	Гостите	60
Бедността	16	Грехът	62
Безделието	20	Даровете.....	63
Благодарността.....	21	Двуличието.....	64
Благодеянието.....	22	Делата	66
Благородството	23	Деца та	
Богатството	24	(и родителите)	67
Борбата.....	27	Добродетелите	70
Бунтовете	28	Доброто.....	72
Бъбривостта.....	29	Доброто и злото	74
Вежливостта.....	30	Доверието	76
Величието.....	31	Домът.....	78
Вината	33	Дружбата	79
Виното.....	34	Дълговете	82
Високомерието.....	35	Егоизмът.....	83
Властта	36	Езикът.....	84
Водачите	39	Желанията	85
Войната	39	Женитбата.....	87
Волята.....	41	Жените	89
Враговете	42	Животът	92
Времето	44	Забравата	95
Възрастта	48	Завистта.....	96
Възпитанието.....	49	Загубата.....	98
Външният вид.....	51	Заемът.....	100
Героизмът.....	52	Законът.....	101
Гладът	53	Здравето	
Глупостта.....	55	(и болестите).....	102

Злословието	105	Мъдростта	150
Злато	106	Мъже и жени	154
Знанието	108	Мъжеството	156
Издръжливостта.....	110	Мълвата	157
Изкуството	111	Мълчанието.....	157
Измяната.....	112	Мързелът	160
Инатът	113	Мярата	161
Индивидуалността ..	113	Навиците	163
Истината.....	114	Надеждата	164
Кавгите	117	Народите	
Кафето.....	118	за народите	165
Клеветата.....	118	Науката	
Книгата.....	119	и учените	167
Коварството.....	121	Нахалството.....	168
Колективът	122	Началото	169
Кражбата		Неблагодарността	170
(и крадците)	124	Невежеството	171
Късметът	126	Неправдата	172
Ласкателството	128	Нещастieto.....	173
Лечителите	129	Нищожните.....	174
Лъжата	130	Нуждата	174
Лъжата и истината ...	131	Обещанията	175
Любовта	133	Обидата	176
Любопитството.....	137	Обичаите.....	177
Майките		Обичта.....	178
(и бащите)	138	Обществото	179
Малкият човек	139	Омразата	180
Малкото		Опасностите.....	182
и голямото	140	Опитът	183
Минало,		Отказът	185
настояще и бъдеще ...	141	Отмората.....	186
Мирът	143	Отмъщението	187
Мислите	144	Паметта	188
Мнението.....	147	Парите.....	189
Морето (и сушата)...	149	Пестеливостта.....	191

Печалбата.....	192	Робството	231
Пиенето.....	193	Родната	231
Писмеността	196	Роднините.....	234
Победи		Самолюбието.....	236
и поражения	197	Самопреценката	237
Позорът.....	198	Самотата.....	237
Поколенията.....	199	Самохвалството	238
Покорството.....	200	Светът	239
Политиката	201	Свободата	243
Порицанието.....	201	Сговорът	245
Порокът	202	Сезоните	
Пословиците	203	(и времето)	246
Постъпките	204	Силата.....	247
Почтеността	205	Скромността	248
Пошлото	206	Скръбта	249
Практичността.....	206	Скъперничеството ..	250
Предателството	208	Слабостта	251
Предвидливостта	209	Славата.....	252
Предпазливостта.....	211	Словото.....	253
Престъплението.....	213	Смелостта.....	254
Преходността	214	Смъртта	256
Примерът	215	Собствеността.....	259
Природата	215	Споровете	260
Пристрастието	217	Справедливостта.....	260
Приятелството.....	217	Старостта.....	262
Прошката	219	Страданието	263
Пътят	220	Страхът	264
Работата.....	222	Съвестта.....	265
Равнодушието	224	Съветите	267
Радостта.....	225	Съдбата.....	268
Разкаянието.....	226	Съмнението	270
Разточителността..	228	Съседите.....	272
Религиите		Съчувствието.....	273
(и боговете)	228	Тайната.....	274
Решителността.....	230	Трудностите.....	275

Трудолюбието.....	276	Характерът.....	295
Трудът.....	278	Хубостта.....	296
Тълпата.....	279	Целите.....	297
Търпението.....	280	Чаят.....	299
Ум и глупост.....	282	Честността.....	300
Умереността.....	286	Честта.....	301
Упоритостта.....	287	Човекът.....	303
Успехът.....	288	Човечността.....	304
Учението.....	290	Шегата.....	306
Учтивостта.....	292	Щастиеето.....	307
Хазартът.....	293	Щедростта.....	310

Алчността

След като един човек стане богат, амбицията му е да стане още по-богат.

Американска

Не отхапвай повече, отколкото можеш да преглътнеш.

Американска

Очи синор нямат.

Българска

Човешкото око шепа пръст го напълва, нищо друго.

Българска

Бедността иска много неща, а алчността – всичко.

Италианска

Алчният човек няма приятели.

Китайска

Морето можеш да засипеш, но хорската алчност да утолиш не можеш.

Корейска

На бедните хора не им достига много, на алчните – всичко.

Латинска

Очите са по-големи от стомаха.

Немска

Златото на Новия свят съсипа Стария.

Немска

Алчният корем е винаги празен.

Хинди

Амбицията

Амбицията е опит да подпреш стълба на небето.

Американска

Амбицията не знае почивка.

Английска

Войникът, който няма амбицията да стане генерал, не е добър войник.

Африканска

Амбицията и отмъщението са винаги гладни.

Датска

Онзи, който жертва съвестта си заради своята амбицията, гори картина, за да получи пепел.

Китайска

Онзи, който отваря сърцето си за амбицията, го затваря за всичко останало.

Китайска

Където свършва амбицията, започва щастието.

Унгарска

За повечето хора любовта към справедливостта не е нищо друго освен страх от несправедливостта.

Френска

Бедите

Който се радва на чужда беда, ще плаче от своя.

Азърбейджанска

Всяка глава има свои проблеми.

Арабска

В тъмнината е нужна светлина, а в бедата ум.

Амхарска

Който сам си търси белята, винаги я намира.

Английска

Бедите създават хора, а благополучието чудовища.

Английска

Вратата на бедствията е широка.

Арабска

Преодоляната беда е най-великата слава.

Арабска

Няма по-голяма беда от твоята.

Арабска

Малките беди ни отслабват, а големите ни превръщат в камъни.

Бенгалска

Ако не надскочиш бедата, тя ще те надскочи.

Българска

Бедата седи в скута на богатия, но сграбчва бедняка за гърлото.

Датска

Голямо изкуство е да можеш да се смееш на собствената си беда.

Датска

Приятелят, жената, слугата, разумът и смелостта се изпитват в беда.

Древноиндийска

Дори от малко трънче раната забира.
Ирландска

Добре дошло зло, стига да си само.
Испанска

Бедата препуска на бърз кон.
Италианска

Невежеството е доброволна беда.
Италианска

Бедите, гората и косата растат през цялата година.
Немска

Бедата и късметът са две кофи от един и същи кладенец.
Немска

Не разказвай на зъл човек за бедите, които са те сполетели.
Норвежка

Давещият се не се бои от дъжд.
Персийска

Чуждата беда не лекува моята болка.
Португалска

Когато пеем, всеки ни чува; когато въздишаме, никой не дава ухо.
Руска

Чуждата беда и с хляб да изядеш, а своята и с баница не можеш да преглътнеш.

Украинска

Плъховете напускат потъващия кораб.

Френска

Хората нехаят за бедите и интересите си, когато преследват удоволствията си.

Френска

Човек винаги има достатъчно сила да понесе бедите на приятелите си.

Френска

Бедата, която не може да бъде избегната, трябва да бъде подсладена.

Холандска

Бедността

На бедняка само това му остава – да си засуква мустаците.

Абхазка

Гладът и мечката научава да играе.

Азърбейджанска

Бедността не е срамна, срамът идва от усещането за бедност.

Английска

Беднякът никога не може да банкрутира.
Английска

Бедността не е порок, а неудобство.
Английска

Мъж без пари е като лък без стрела.
Английска

Гладно магаре и самара си ще изяде.
Арабска

Лека кесия – тежко сърце.
Арменска

За нямане срама няма.
Българска

Сиромашията е най-тежката болест.
Българска

Без пари здраве – жива болест.
Българска

Без пари ум – готова лудост.
Българска

Беден човек – жив дявол.
Българска

Запитали гладния: кое е най-тежкото нещо?
Той отговорил: празният стомах.
Грузинска

Празната ръка и кучето не я ближе.

Даргинска

Който сее пари, ще жъне бедност.

Датска

Ако богатите можеха да наемат другите да умират за тях, бедните биха живели чудесно.

Идиш

Липсата на пари е обесила мнозина.

Ирландска

Дупката е по-почтена от кръпката.

Ирландска

Кесията на просяка е бездънна.

Испанска

Когато фуражът е малко, и телето яде много.

Кабардинска

Ако си беден, и комшиите от съседната врата не идват при теб; когато обаче забогатееш, ще се изненадаш от многобройните посещения на роднини, за които дори и не си подозирал.

Китайска

Като погладуваш, ще познаеш света.

Корейска

Който си ляга с кучетата, става с бълхи.

Латинска

Името на обеднелия и приятелите забравят.
Лезгинска

Онзи, който пътува с надежда, има за кочияш бедността.

Немска

Където има изобилие, има и бедност.
Палестинска

Макар че бедността не е порок, не е и благо.
Персийска

Човек без петаче в джоба минава бързо през пазара.

Полска

Човек без пари е като кораб без платна.
Португалска

Сложи бедняк на масата си и скоро ще си качи краката отгоре.

Руска

От мъртвия и от голия нищо не можеш да вземеш.

Руска

Беднякът няма много мишени за богатство, по които да стреля.

Френска

Всички скърби са поносими, когато има хляб.

Френска

Бедността е награда за леността.

Холандска

Богатството трудно идва, а бедността всякога е под ръка.

Шумерска

Бедните са мълчаливците на земята.

Шумерска

Безделието

Будният изяжда частта на спящия.

Азърбейджанска

Ни работиш, ни лаеш, защо си ни тогава?

Азърбейджанска

Умът на безделника е работилница на дявола.

Английска

Разхождащата се квачка няма да изведе пилетата.

Башикирска

За мързеливия всички дни са празници.

Българска

Поп без работа ярета кръщава.

Българска

Калугерът като си няма работа, разпаря си рясото и пак го шие.

Българска

Безделието създава много работа.

Испанска

Колко е хубаво да не правиш нищо и след това да си починеш!

Испанска

Безделието е майка на всички пороци.

Латинска

Вода, която се застои на едно място, започва да вони.

Персийска

Желязото, което не се употребява, рждясва.

Татарска

За безделника всеки товар е тежък.

Шотландска

Благодарността

Шестима не помнят този, който им е помагал по-рано: ученикът – учителя, жененият син – майката, разлюбилият мъж – жената, достигналият целта – помощника, измъкналият се от гъсталака – водача, болният – лекаря.

Древноиндийска

На място, където веднъж си вкусил сол, хиляди
пъти пращай привети.

Киргизка

Благодарността е паметта на сърцето.

Френска

Благодарността е най-малката от добродетели-
те, а неблагодарността – най-тежкият от пороците.

Френска

Благодеянието

Слепият няма да ти благодари, ако му подариш
огледало.

Английска

Доброто дело умира, когато бъде изречено.

Арабска

Доброто дело е нещо, което човек връща.

Гвинейска

Ако милосърдието беше без пари, светът щеше
да бъде пълен с филантропи.

Еврейска

Доброто дело се пише в снега.

Естонска

Добрите хора забравят доброто, което са направили.

Китайска

Доброто и кучето не го забравя.

Осетинска

Доброто дело е най-добрата молитва.

Сръбска

Лесно е да бъдеш благодетел за чужда сметка.

Тамилска

Около добрите дела винаги дяволи се въртят.

Японска

Най-малкото добро дело е по-добро от най-доброто намерение.

Японска

Няма добро дело, което е останало ненаказано.

Неизвестен произход

Благородството

Свещта сама себе си изгаря, но свети за другите.

Арабска

Ако си направил добро, скрий го; ако са ти направили добро, разкажи за него.

Арабска

Дървото не отказва сянката си даже на онзи, който е дошъл да го отсече.

Индийска

Благородният човек трябва или добре да живее, или красиво да умре.

Латинска

Прекаленото благородство спрямо безочливия е глупост.

Латинска

Благородството не е в благородния произход.

Суахили

Богатството

Богатството не е всичко, но определено помага.

Английска

Боже, помогни на богатия, а просякът сам ще се погрижи за себе си.

Английска

Бедните търсят месо за стомаха си, а богатите стомах за месото си.

Английска

Богатствата на този свят си остават.

Арабска